

Interjú dr. Túri Tamással

Az etikai kódex célja, a bírósági szervezet iránti közbizalom erősítése, egy olyan protokoll kialakítása, amely biztosítja egyfelől az értékközpontú, átlátható és számonkérhető működés, másfelől a törvényesség, a pártatlanság, a tisztesség, a szakmaiság és a diszkriminációmentesség érvényesülését a bírói szervezetben. A szabálygyűjtemény összeállításánál elsődleges szempont, hogy a bírói integritás nem csupán a megvesztegethetetlenség követelményét foglalja magában, hanem a fentiekben már említett magatartási szabályok összességét. Emellett indokolt az előírások megsértésének a jelenleginél hatékonyabb szankcionálása is.

Az alábbiakban a dr. Túri Tamással, a Bírósági Integritás Munkacsoport elnökével, a Pécsi Ítéltábla elnökhelyettesével készült interjút olvashatják.

- Miért volt szükség új Etikai Kódex kidolgozására?

- A megújulásra több szempontból is szükség volt. A legfontosabb indok, hogy a mindenki által elfogadott és követendőnek tartott etikai szabályok megalkotása és betartása felismerhetően növeli az igazságszolgáltatásba vetett közbizalmat, így alapvetően javítja a bíróságok tevékenységének az elfogadottságát. Fogalmazhatunk úgy is, hogy azért van szükség jól működő etikai kódexre, mert általa erősödik az igazságszolgáltatásba vetett hit, illetve jobbá válik a bíróság munkájának a megítélése. Emellett véleményem szerint bizonyos időközönként, 8-10 évenként, szükség van az ilyen jellegű előírások felülvizsgálatára. Az idő előrehaladtával ugyanis felmerülnek új életjelenségek. Gondolok itt például az internet használatára, a világhálón való megjelenésre, ami régebben ismeretlen fogalom, illetve terület volt, ma viszont már hozzátartozik a mindennapi életünkhöz. Ezekre válaszokat kell adni, ezeket be kell építeni. Persze ez nem jelenti azt, hogy mindig gyökeresen meg kell újítani a szabályozást, a revízió azonban feltétlenül szükséges. Egy másik szempont, hogy a 2005-ben elfogadott struktúra, és most elsősorban az eljárásjogi részre gondolok, megfelel-e azoknak a társadalmi elvárásoknak és igényeknek, amelyek jól láthatóan megfogalmazódnak? Fenn lehet-e tartani azt a rendszert, amely csak egy általános jellegű állásfoglalást hoz a felelősségre vonni kívánt személy teljes anonimitását biztosítva? Itt szeretném hangsúlyozni, hogy a Magyar Bírói Egyesület 2005-ben, amikor kidolgozta az Etikai Kódexet, úttörő munkát végzett, hiszen ezen a rendkívül szabályozatlan, ismeretlen területen nem állt rendelkezésre semmilyen minta, így tulajdonképpen a nulláról kellett létrehozni egy előírásrendszert. Ehhez kapcsolódik azonban egy másik probléma, amely a legitimitás kérdését veti fel, nevezetesen, hogy valamennyi bíró magára nézve kötelezőnek, irányadónak tekinti-e a MABIE által elfogadott szabályrendszert? Megvalósult-e annak önkéntes követése? Az egyesületnek ugyanis nem tagja minden bíró. Ezért merült fel, hogy az új kódexnek, a tartalmi megújulás mellett - szélesebb legitimációjúnak kell lennie.

- Ezek ismeretében milyen főbb szempontok alapján dolgozta ki a munkacsoport a tervezetet?

- Haladjunk a fent említettekhez képest visszafelé. Abból indultunk ki, hogy a legszélesebb körű támogatottság úgy biztosítható, ha az új Etikai Kódexet egy olyan testület fogadja el, amely fel sem vetheti a legitimációs válság problematikáját. Ez pedig nem más, mint az Országos Bírói Tanács, azaz a bírák által választott önkormányzati testület. Az eljárásjogi kérdéskörnél a munkacsoport tagjai arra a következtetésre jutottak, hogy a társadalom a jelenlegi általános, anonimizált állásfoglalásnál, amelyben az etikai tanács csupán arra ad választ, hogy valamely magatartást etikátlannak tart vagy sem, többet vár el. Ezért szükség van egy szankcionálható, egy konkrét magatartást is elbíráló rendszerre. Egy kicsit egyszerűbben fogalmazva: alapvető elvárás, hogy konkrét ügyekben is indulhasson etikai eljárás, a kifogásolt magatartásnak szankciója is

legyen, illetve maga a folyamat is szabályozott legyen. Végül, de nem utolsó sorban, ahogy arról már szintén beszéltem, az új kihívásokat is fel kell dolgozni, az új életjelenségekhez is utat kell mutatni.

- Mik a további lépések? Hogyan folyik tovább a munka?

- Az új Etikai Kódex tervezetét tavaly szeptemberben vitára bocsátottuk a központi intraneten. Rengeteg hasznos észrevétel, javaslat érkezett, a következő ülésen ezekből sokat be is építettünk a szövegbe. Közben létrejött egy 12 tagú Koordinációs Testületet, melynek feladata a dokumentum véglegesítése. A március 7-i ülésen meghatároztuk a további lépéseket. Eszerint a menetrend a következőképpen alakul. Májusban lesz egy konferencia, ahol a bírák felszólalhatnak, megvitathatják a már frissített vitaanyagot. Ezt követően június 2-án ismét összeül a Koordinációs Testület, és a konferencia eredményének fényében, valamint az összegyűjtött tapasztalatok birtokában, kialakítja a végső koncepciót. A végleges anyagi és eljárásjogi változatot aztán feltehetőleg az integritás munkacsoport állítja össze, és teszi le az Országos Bírói Tanács elé, amely meghozza a döntést.

- Mikorra zárulhat le a folyamat?

- Egy bátran előretékintő, optimista verzió szerint a végleges változat nyár közepére születhet meg.